

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางสาวปิ่นรัฐ ศิริรัตนประเสริฐ จำเลยที่ ๓ และ นายปริญญาศิริรัตนประเสริฐ จำเลยที่ ๔) ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๔๕๓/๒๕๔๓ ของศาลจังหวัดราชบุรี เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๓๓ (หลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง) หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของนางสาวปิ่นรัฐ ศิริรัตนประเสริฐ จำเลยที่ ๓ และนายปริญญาศิริรัตนประเสริฐ จำเลยที่ ๔ (ผู้ร้อง) ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๔๕๓/๒๕๔๓ ของศาลจังหวัดราชบุรี เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๕ สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบได้ ดังนี้

๑. ศาลจังหวัดราชบุรีมีคำพิพากษาในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๑๗๒/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๑๔๕๓/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ ให้จำเลยทั้งสองและจำเลยอื่นอีกรวมห้าคน ร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ หากจำเลยทั้งห้าไม่ชำระเงินหรือชำระเงินไม่ครบถ้วน ให้ยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยทั้งสองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ ต่อมาจำเลยทั้งห้าไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา โจทก์จึงนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินของจำเลยทั้งสองขายทอดตลาด

๒. จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดราชบุรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๖ ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด ซึ่งศาลจังหวัดราชบุรีได้พิพากษาให้ยกคำร้อง ผู้ร้องทั้งสองจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลจังหวัดราชบุรี และศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ได้มีคำสั่งให้ศาลจังหวัดราชบุรีสั่งให้จำเลยทั้งสองนำเงินค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนโจทก์ตามคำสั่งศาลชั้นต้นมาวางศาลก่อน ศาลจังหวัดราชบุรีจึงมีคำสั่งให้จำเลยทั้งสองนำเงินค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวมาวางศาลภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับหมาย มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ติดใจอุทธรณ์

๓. จำเลยทั้งสองยื่นฎีกาคำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ต่อศาลจังหวัดราชบุรี แต่ศาลจังหวัดราชบุรีไม่รับฎีกาโดยเห็นว่าเป็นฎีกาคำสั่งระหว่างพิจารณา ซึ่งต้องห้ามมิให้ฎีกา จำเลยทั้งสองจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลจังหวัดราชบุรีที่ไม่รับฎีกาต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่าคำสั่งศาลจังหวัดราชบุรีที่ให้จำเลยทั้งสองนำเงินค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้แทนโจทก์มาวางศาลภายใน ๑๕ วัน เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ หากจำเลยทั้งสองเห็นว่าคำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ก็ชอบที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ โดยนำเงินค่าฤชาธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลก่อน แล้วใช้สิทธิโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวเพื่อใช้สิทธิฎีกาในภายหลังเมื่อได้อ่านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แล้ว การที่จำเลยทั้งสองฎีกาคำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ทันทีในขณะที่ยังถือว่าคดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เช่นนี้ เป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ (๑) ประกอบด้วยมาตรา ๒๔๗ จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้อง

๔. ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ มีคำสั่งว่าจำเลยทั้งสองไม่นำเงินค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนโจทก์มาวางศาลภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ถือเป็นกรเพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนดไว้ เป็นการทิ้งอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๔ (๒) ประกอบมาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๑๓๒ (๑) ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลอุทธรณ์ภาค ๗

๕. จำเลยทั้งสองยื่นฎีกาคำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ที่ให้จำหน่ายคดีต่อศาลจังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ศาลจังหวัดราชบุรีมีคำสั่งรับฎีกา และในวันดังกล่าว จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดราชบุรี โต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ในส่วนที่บัญญัติให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษา หรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นสู่ศาล ให้ครบทั้งสามชั้นศาล จึงขอให้ศาลชั้นต้นหรือศาลฎีกาส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ ซึ่งไม่มีผลใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

๖. ศาลฎีกาได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สรุปได้ว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำสั่งว่าจำเลยทั้งสองทิ้งอุทธรณ์ เนื่องจากจำเลยทั้งสองไม่นำค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนโจทก์มาวางศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จำเลยทั้งสองโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ศาลฎีกาจะต้องใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยทั้งสองโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่ แต่ปรากฏว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖๑/๒๕๔๘ วินิจฉัยไว้แล้วว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ เท่านั้น ส่วนมาตราอื่น ๆ ยังไม่มีคำวินิจฉัย จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยทั้งสองตามทางการเพื่อให้ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในเฉพาะปัญหาว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๕

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาหรือไม่ เห็นว่า คำร้องดังกล่าวเป็นคำร้องที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้รับไว้วินิจฉัยและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ และให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ วรรคสาม บัญญัติให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ และวรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้โอนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้องมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องนี้ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ๆ จะต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แต่เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายจัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๑๕ กรณีจึงต้องวินิจฉัยคำร้องนี้ตามบทบัญญัติ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่งหรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ และมาตรา ๔ อยู่ในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป โดยมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงหลักการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ในลักษณะวางหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ส่วนมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่ให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องเคารพและตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการทั่วไปในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้งและโดยปริยาย รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่รับรองให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งรับรองให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ส่วนมาตรา ๒๘ วรรคสาม และวรรคสี่ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงการให้สิทธิและเสรีภาพ และสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐในการใช้สิทธิ ซึ่งเป็นการบัญญัติเพิ่มหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงไม่เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้อง

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๐ ว่าด้วยศาล โดยมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไปที่วางหลักการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีว่าเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการ

ให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ ว่าด้วยศาลยุติธรรม โดยมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” เป็นบทบัญญัติที่จัดโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา มิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นศาล อีกทั้งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ตอนท้ายได้บัญญัติว่า “... เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” ซึ่งหมายความว่า รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น อาจมีบทบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษ และหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้นหรือในศาลชั้นใดของศาลยุติธรรมก็ได้ ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องับประเด็นตามคำร้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “การอุทธรณ์นั้น ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นสำเนาอุทธรณ์ต่อศาลเพื่อส่งให้แก่จำเลยอุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยความเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มีได้อุทธรณ์ความนั้น) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ และ ๒๓๖” เป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์ว่าด้วยการอุทธรณ์ คำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยกำหนดให้ผู้อุทธรณ์จัดทำอุทธรณ์เป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ และให้ผู้อุทธรณ์ยื่นสำเนาอุทธรณ์ต่อศาลเพื่อส่งให้แก่จำเลยอุทธรณ์

ในประเด็นที่มีข้อโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ที่บัญญัติให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นสู่ศาลให้ครบทั้งสามชั้นศาล นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๒๒๕ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิอุทธรณ์แก่คู่ความ โดยกำหนดหน้าที่ให้คู่ความฝ่ายที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และใช้บังคับกับคู่ความทุกฝ่ายที่ประสงค์จะยื่นอุทธรณ์อย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งเงินค่าธรรมเนียมที่ผู้อุทธรณ์ต้องนำมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้น ก็เป็นเงินที่ผู้อุทธรณ์มีความรับผิดชอบตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นอยู่แล้ว และเป็นเงินที่วางไว้เพื่อเป็นประกันว่า หากศาลอุทธรณ์พิพากษาและคดีถึงที่สุดให้ผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียมแทนคู่ความฝ่ายที่ชนะคดีแล้ว ผู้ชนะคดีจะมีสิทธิได้รับค่าธรรมเนียมที่ได้ออกใช้ก่อนจากเงินค่าธรรมเนียมที่ผู้อุทธรณ์วางไว้ต่อศาลได้โดยไม่ต้องดำเนินการบังคับคดี ในขณะที่เดียวกันหากศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ผู้อุทธรณ์ชนะคดี ผู้อุทธรณ์ก็มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าธรรมเนียมที่วางไว้คืนไป ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นเพียงบทบัญญัติในการจัดโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ซึ่งหมายความว่า การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมจะดำเนินการตามลำดับชั้นของศาล ยกเว้นในกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น มิได้หมายความว่าให้สิทธิแก่คู่ความที่จะดำเนินคดีในศาลยุติธรรมได้ครบทั้งสามชั้นศาลในทุกคดี ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ในส่วนที่บัญญัติให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์จึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิหรือขัดขวางการนำคดีขึ้นสู่ศาลให้ครบทั้งสามชั้นศาลตามข้อกล่าวอ้างของผู้ร้อง นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค หรือเกี่ยวกับการใช้อำนาจขององค์กรโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค แต่อย่างใด ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง

นายชัช ชลวร	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายเจริญ ภัคดีชนากุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ อินทจาร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายเฉลิมพล เอกอรุ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายบุญส่ง กุลบุปผา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายวันต์ สร้อยพิสุทธิ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุพจน์ ไข่มุกด์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

